

Технологон картæ ирон литератураїы урокмæ 5-әм къласы

Ахуыргæнæг:

Хуриты Н.С.

Нымæц:

06 .12. 2022 г.

Темæ:

Чиныг-зонды суадон, рухсæнæн цырагъ....

Тугъанты Батырбеджы радзырд «Фыйайа Баде»-мæ гæсгæ.

Ахуыргæнæджы күисты нысантæ	1. Ахуырдауты фæсалх кæнын текст æвзарыныл 2. Ионау аив дзурынмæ тырнындзинад гуырын кæнын, хи хъуыдытае раст æмæ аивæй æргом кæныныл бакусын.
Уроучы тип	Урок- дискусси
Уроучы ахуырадон фæстиуджытæ	Предметон: Тексты мидисрайхалын темæйыл æнцойгæнгæйæ Метапредметон: Арæхсын геройты архайдæн, ныхасæн аргъ кæнынмæ. Удгоймагон: Аңаң хæлардзинады асууæлтæ бæрæг кæнынмæ арæхсын, удыхъæды хорз миниуджытæ рæзын кæныныл архайын.
Æххуысгæнæг фæрæзтæ :	Мольберттæ, ахорæнтæ
Техникон фæрæзтæ	компьютерон презентаци
Цæстуынгæ æрмæг	Ахуыргæнæн чиныг, нывтæ

Урочы организацион структурæ

Урочы сәйраг этаптæ әмәе структурæ

Ахуыргæнæджы архайды мидис

Скъоладзауы архайды мидис

Универсалон ахуырадон архайд

Зонындзинæйтæ райсыныл архайды мотиваци

Зонындзинаедты актуализаци

Уә бон хорз! (Бацеттә кәнын чингуыты равдыст)

Æвәццағән, зәххыл алкәмәй зондджындәр у ...? Күйд уәм кәсі, цы? Раст у, чиныг... Фәлә цы ис иудзинадәй чиныг аәмә ацы радзырды ажсаң? -Сывәлләттә, цәмән наә хъәуы чиныг? Цы хорздзинад нын дәтты?

Чиныг күү наә уыдаид, уәд Бадейы царды хабәрттә дәр наә базыдтаиккам...

Чиныджы тыххәй бирә ис аәмбисәндтә, уыци-уыциттә... (дзурын наә зоны, афтәмәй зонд амоны...)

Равдисын хæхты нывтæ- СЛАЙД 1

Чиныг æмæ хæхты 'хсæн цы бастдзинад ис?

Цы сæ иу кæны ацы радзырды?

СЛАЙД 2.

Хъазыбеджы хохы рæсугъддинад æрфыстой уырыссаг поэттæ А. С. Пушкин æмæ М. Ю. Лермонтов дæр.
Скъуиддзæгтæ кæсы се 'мдзæвгæтæй:

Кавказ подо мною один в вышине

Стою над снегами у края стремнины

Орел, с отдаленной поднявшись вершины,

Парит неподвижно со мною наравне.

Отселе я вижу потоков рожден

И первое грозных обвалов движенье...

А. С. Пушкин. Кавказ

И над вершинами Кавказа

Изгнанник рая пролетел:

Под ним Казбек, как грань алмаза,

Снегами вечными сиял,

М. Ю. Лермонтов. Демон

Сывæллæттæ, баххæст ма кæнут хъуыдыйæттæ.

Зындгонд ирон фыссæг Тугъанты Батырбег райгуырд.... Йæ фыд Аслæнбег службæ кодта паддахы æфсæдты рæнхъыты, ... уыдис тынг_... . Батырбег бирæ уарзта йæ хъæу. Сæ ...лæууыд бærзонд рагыл, хъæды æрдузмæ хæстæг. Ардыгæй хорз зындысты бærzonд урс хæхтæ, раæгътæ æмæ къуылдымтæ. Лæппу араæх фæлгæсыд ацы ранæй..., уыдта хурыскаст æмæ хурныгүйлд. Гъеуæд базмæлышты йæ зæрдæйы аивады бærzonд тæгтæ æмæ фæстæдæр ацы пейзажон нывтæй спайда кодта йæ

Хъазыбеджы хохæн йе 'рдæг ис Ирыстоны зæххыл, æмæ нымад у Иры бærzonддæр хохыл. Хонынц ма йæ **Сæнайы хох.** Цæмæн æй афтæ хонынц?

Тугъанты Батырбег дæр ссардта диссаджы ныхæстæ Хъазыбеджы хохы рæсугъддинад равдисынæн.(Кæсы радзырды райдианы: «Бærzonд хохы урс сæр алыхуыzon рæсугъд æрттывта ныгуылгæ хуры арвы æрдинхуыз тынтæй. Хур раауунд кодта Хъазыбеджы алыварс хæхтыл фæстаг тынтæй, цыма сын тынг зын уыди кæрæдзийæ фæхицæн кæнын».

- 1) Цәмән бары йәхи Баде Хъазыбеджы хохимә? Цы у мәгүыр адәймаг ацы стыр хохы раз?
- 2) Куыд әембары Баде адәймаджы царды нысан? Чи йәм кәсү әңгәмәдә адәймаг әмә цәмә гәсгә?
- 3) Цәмә бәллыйд Баде? Цәмән ай фәндыйд ахуыргонд суәвүн? Ссарут уыцы бынәттә тексти әмә сә бакәсүт.
- 4) Зәгъут, сымах ты цәмән ахуыр кәнүт? Цәмә бәллут?
- 5) Цы архъуыды кодта Баде, цәмәй йе стыр бәллиц йә къухы бафта?
- 6) Цәуыл худти Екка, йе ‘мбал Бадемә хъусгәйә?
- 7) Цәмән аруадысты Бадейы рустыл цәссыгтә?
- 8) Цы аеххуыс сты аердзы аерфыстытә радзырды?
- 9) Цал хатты скасти Баде Хъазыбеджы хохы цъупмә әмә цәмән? Бакәсүт радзырды уыцы бынәттә.
- 10) Цы у монолог? Диалог? Ссарут ма тексти бынәттә әмә сә бакәсүт.

Чиныг...

Ахуырдзауты дзуаппытаэм байхъусын

Байхъусын ахуырдауты дзуаппыйтәм.

...1866 азы Дур-Дуры хъæуы

...сис инæлар-майор

... хъæздыг лæг

... дывуауаладзыгон хæдзар

...æрдзы рæсугъддинæдтыл

...уацмысты

Ахуырдау бацæттæ кодта презентаци Сæнайы хохы тыххæй.(байхъусын дзуаппмæ)

Ахуырдзаутæ дзуапп дæттынц ахуыргæнæджы фærстытæн.

Хохмæ скасти æртæ хатты. Фыццаг хатт: « ныгуылгæ хуры» тынта ма Хъазыбеджы хохы цъуппыл куы хъазыдысты, ахуыргонд суæвын æй куы бафæндыд, уæд. Дыккаг хатт: «хур хæхты фæстæмæ ныттылдис, æрмæст ма Хъазыбеджы хохы цъуппыл хъазыдысты йæ тынта», уæд Æртыккаг хатт: мæгуыр фыйайау Хъазыбеджы хохмæ скаст, ахæстонæй куы рацыд, уæд. «Хур хæхтыл ныттылди»...

Зонадон: ***æрмæггæй хъæугæ информаци исын зонын***

Коммуникативон: ***арæхсын æрмæггæй пайды кæннынмæ уроучы темæ æргомгæнгæйæ***

Удгоймагон: ахуырәндзинадмæ тырнындзинадæн аргъ кæныныл ахуыр кæнын

Зонындзинæттæй пайды кæныны этап			
Рефлекси:	<p>Цы хъуыдтыæ уæм сæвзæрд, радзырд бакæсгæйæ?</p> <p>-Сымахмæ гæсгæ, Бадейы бæллицтæн кæд сæххæст уæвæн уыд? Сымахæн та цавæр уавæртæ ис ахуыр кæнынæн?</p> <p>Урок мæ зæрдæмæ фæцыд, уымæн æмæ ...</p> <p>Радзырд нæ ахуыр кæны...</p>	<p>Ахуырдзауты дзуаппýтæм байхъусын.</p> <p>Ахуыр кæнын цардыл, цæмæй зонæм, цы сты</p>	<p>Зонадон: зонын, цы æрмæгыл бакуыстой, уымæй зонындзинæттæ равдисын</p> <p>Коммуникативон: арæхсын тексты бындурыл фарстытæ сбæræг кæнынмæ, хъæугæ информаци тексты сбæræг кæнынмæ</p> <p>Удгоймагон: хæлардзинады миниуджытæн аргъ кæнын, фæзминағ æмæ фауинағ миниуджытæ иртасын</p>

	<p>Царды мидæг тырнын хъæуы...</p>	<p>хорз æмæ æвзæр</p> <p>Ахуыр кæнын цардыл, цæмæй zonæм, цы сты хорз æмæ æвзæр)</p> <p>хорздзинадмæ</p>	.
Хæдзармæ күист	<p>Хæдзары ныффиçсын литературуон тетраæдты чысыл нываецæн «Бадейы бæллицтæ».</p>	<p>Ахуырдаутæ нысан кæнынц хæдзармæ хæслæвæрд.</p>	